

Annonse

AKTUELT

Biopirater og bioskjerping

05/05/2000 04:00

Hanne Svarstad og Shivcharn S. Dhillon (red.)

Responding to Bioprospecting- From Biodiversity in the South to Medicines in the North

Artikkelen fortsetter under annonsen

220 sider. Spartacus. 2000

«Hardangervidda, Norge, 3 september, 1969: I det er pene været stopper et sveitsisk par sin leiebil for å glede seg over fjellheimen og ta et bilde. Mannen benytter samtidig anledning til å samle en håndfull jord i en plastikkpose.»

Slik åpner Hanne Svarstad og Shivcharn S. Dhillon denne utmerkede samlingen av essays om sosiale og etiske problemer

Morgenbladet bruker cookies (informasjonskapsler) til å vise deg relevante artikler, personalisere annonser og forbedre nettstedet.

Ved å benytte nettstedet aksepterer du at vi kan sette cookies i din nettleser.

Les mer om dette og hvordan du har kontroll over egne data i vår [personvernerklæring](#).

Jeg forstår

basert på mikrosoppen klar til bruk. På slutten av 90-tallet utgjør den firmaets viktigste produkt og skaffer årlige inntekter på utrolige 1.2 milliarder dollar.

Aktuelt | Ideer | Kultur | Bøker | Kviss og påfyll | Podkast

fortjenesten. Jordklumpen ble samlet inn uten vedkommendes tillatelse, og mikrosoppen må kunne anses som en av mange biologiske ressurser Hardangerviddas grunneiere er så heldige å besitte. Pat Roy Mooney argumenterer i heftige ordlag nettopp for et slikt syn i sitt essay. Det Sveitsiske paret er i hans øyne «biopirater» og Novartis en storkapitalistisk pøbel som stjeler det biologiske arvegodsset fra stakkars lokale grunneiere. Nå tenker Mooney først og fremst på grunneiere og naturmedisinere i økonomisk fattigere land på den sydlige halvkule; hans tanker går til resurssvake bønder i Afrika og deres møte med vestlige gensamlere, og ikke til Hardangerviddas jaktbaroner. Likevel, hvis de juridiske regimer Mooney forsvare hadde eksistert da jordprøven med mikrosoppen ble samlet inn, så hadde de norske grunneierne kunnet håve inn over 200 millioner kroner årlig i royalties. Dette kan illustrere at argumenter som i utgangspunktet var ment å forsvare de svakeste i sydlige land også kan tjene dem som allerede sitter godt i det i nord.

Åpningseksempelen Svarstad og Dhillon presenterer for sine lesere illustrerer dårlig antologiens undertittel From Biodiversity in the South to Medicines in the North. Etter å ha lest samlingen sitter en med en nagende følelse av at problemer knyttet til bioskjerping ikke så lett lar seg sortere under 70-tallets forenklede «Nord utbytter Sør»-formel. Per Ariansens glimrende essay viser nettopp hvordan etiske problemer knyttet til geninnsamling ikke lett faller inn i vante kategorier av skurker og helter. Med kløkt drar Ariansen leseren ut av faste forestillinger og viser hvordan produksjon av medisiner basert på bioskjerping utgjør en kompleks «hybrid av handel, politikk og vitenskap» som ikke har enkle etiske eller politiske implikasjoner. Et annet høydepunkt i antologien er Hanne Svarstads grundige studie av møte mellom vestlige gensamlere og naturmedisinere i Tanzania, hvor hun viser hvordan misforståelser oppstår og bedrageri muliggjøres når to svært ulike kulturer møtes.

Essaysamlingen inneholder en serie med meget informative innlegg om bioskjerping. Hans Christian Bugge og Morten Walløe Tvedt gir leseren en nyttig og oversiktlig guide gjennom de juridiske sidene av Rio-konvensjonen om biologisk mangfold. Likeledes har samlingen en serie med utmerkede «case-studies» om bioskjerping i Costa Rica, Thailand og Mali som illustrerer de problemer og muligheter som åpner seg når multinasjonale farmasøytiske selskap ønsker å utnytte biologiske ressurser i disse landene. Samlingen på i alt 14 essays er også balansert i den forstand at flere av dem kan tolkes som forsvar av farmasøytiske firma, mens andre har en klar kritisk brodd mot denne industrien.

Svarstad og Dhillon har med denne samlingen laget en bra og oversiktlig introduksjon for dem som ikke er kjennere på område, samtidig som antologien fører videre en viktig debatt mellom svært ulike interessegrupper.

redaksjon@morgenbladet.no

Annonse

Mer fra Aktuelt